

Postopek za izbiro uporabnosti in simulacije PES

DS 3.1- Razvoj in implementacija sistema spremljanja podnebnih sprememb na območjih NATURA 2000 v 3 deželah

Slovenska verzija št. 2

Avtorji: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron

DS 3.1- Razvoj in implementacija sistema spremljanja podnebnih sprememb na območjih NATURA 2000 v 3 deželah

Izročljivi rezultati: AKT 8.1 - Postopek za izbiro uporabnosti in simulacije PES

Avtorji: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron (Univerza v Padovi)

Revizija: Liliana Vižintin (Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije), Monia Simionato (Dežela Veneto)

Za zbiranje podatkov o območjih NATURA 2000:

- Laguna Caorle - Izvir reke Tilment (IT3250033) - Izvir reke Tilment (IT3250040) - Valle Vecchia - Zumelle - Valli di Bibione (IT3250041): Marco Abordi (Terra srl), Giovanna Bullo (Veneto Agricoltura)
- Zgornja Beneška Laguna (IT03250031): Pierluigi Matteraglia (SM.SR.srl)
- Cavana iz Tržiča (IT3330007): Francesca Visintin (eFrame srl), Saul Ciriaco (Shoreline scarl), Sara Menon (Shoreline scarl)
- Naravni rezervat Škocjanski zatok - Val Stagnon (SI5000008, SI3000252): Liliana Vižintin, Suzana Škof, Cecil Meulenberg - (Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije)

Poročilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z:

- Dežela Veneto: Stefano Boscolo, Chiara Tosini
- Univerza v Padovi: Alberto Barausse, Lara Endrizzi, Giovanna Guadagnin, Angelica Guidolin, Alessandro Manzardo, Irene Occhipinti, Mirco Piron
- Občina Tržič: Francesca Visintin (eFrame srl), Saul Ciriaco (Shoreline scarl), Sara Menon (Shoreline scarl)
- Regionalni razvojni center Koper: Tadej Žilič
- Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije: Liliana Vižintin, Suzana Škof, Cecil Meulenberg

Založnik: Dežela Veneto

Urednika: Daniela Bidoggia, Monia Simionato, Giovanni Simonato

Prevajalska agencija: Arkadia Translations

Prva izdaja - 2022

Kraj in datum: Benetke, 2022

Ta publikacija je na voljo v elektronski obliki na elektronski naslov: www.ita-slo.eu/eco-smart

Splošni cilj projekta ECO-SMART je oceniti, preizkusiti in promovirati plačilne sisteme za ekosistemske storitve (PES), kot orodje za izboljšanje sposobnosti spremljanja podnebnih sprememb. Projekt načrtuje razvoj ustreznih prilagoditvenih ukrepov podnebnim spremembam, ki bi lahko okrepili odpornost območij in izboljšali ohranjanje habitatov na območjih Natura 2000.

Vodja projekta: Mauro Giovanni Viti (Dežela Veneto)

Partnerji projekta:

VP: Dežela Veneto - U.O. - Regionalna strategija za biotsko raznovrstnost in parke (Italija)

PP2: Občina Tržič (Italija)

PP3: Univerza v Padovi - Oddelek za industrijsko inženirstvo (Italija)*

PP4: Regionalni razvojni center Koper (Slovenija)

PP5: Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Mediteranski inštitut za okoljske študije (Slovenija)

*Poročilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z Oddelkom za biologijo Univerze v Padovi.

Objava sofinancirana v okviru Programa sodelovanja Italija-Slovenija 2014–2020 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev.

Vsebina te publikacije ne odraža nujno uradnih stališč Evropske unije. Odgovornost za vsebino te publikacije pripada avtorju, ki je naveden v kolofonu publikacije.

© Dežela Veneto 2022

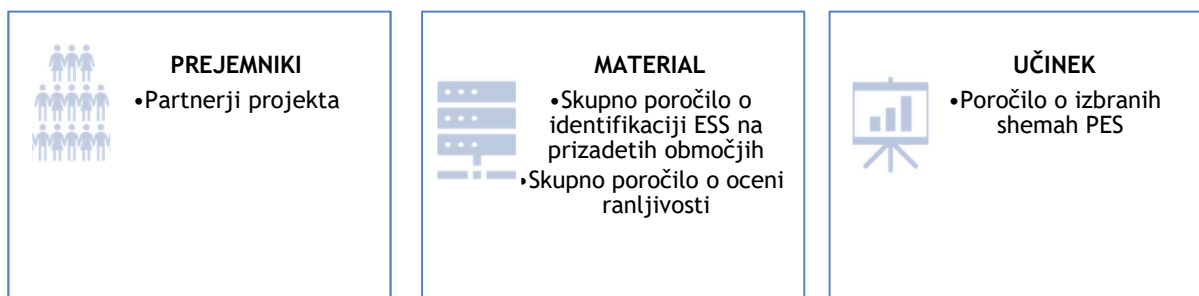
Ta publikacija je zaščitena z avtorskimi pravicami, vendar jo je mogoče reproducirati na kakršen koli način brez plačila ali predhodnega dovoljenja za namene poučevanja in raziskovanja, ne pa tudi za nadaljnjo prodajo.

KAZALO

1. UVOD	2
2. IDENTIFIKACIJA EKOSISTEMSKIH STORITEV, KI SO PRIMERNI ZA IZVAJANJE SHEME PES	2
3. BIBLIOGRAFIJA	5

1. UVOD

Namen tega postopka je ponazoriti proces izbire uporabnosti in simulacije PES (Payments for Ecosystem Services), ki smo ga razvili v okviru projekta ECO-SMART, da bi ugotovili, katere sheme za plačila za ekosistemske storitve je možno razviti v preučevanih območjih.

2. IDENTIFIKACIJA EKOSISTEMSKIH STORITEV, KI SO PRIMERNI ZA IZVAJANJE SHEME PES

Sheme PES so strateška gospodarska orodja, ki so zasnovana za zaščito in/ali obnovo ekosistemov z namenom spodbujanja ponudbe ekosistemskih storitev (*EcoSystem Services - ESS*), ki jih zagotavljajo. Zlasti projekt ECO-SMART želi vzpostaviti postopek, ki je uporaben za razvoj shem PES za zaščito obalnih habitatov, ki so posebej ranljivi pred podnebnimi spremembami.

Po definiciji je shema PES sestavljena iz gospodarskega prehoda, pri katerem se določena ESS proda vsaj enemu kupcu od vsaj enega dobavitelja. Plačilo pomeni pozitivno spodbudo za dobavitelja, ki je koristno za vzdrževanje samega ESS (Arriaga et al., 2009).

V okviru Skupnega postopka za vrednotenje ekosistemskih storitev so podane navedbe za ugotavljanje, katere ekosistemske storitve (ESS) so najprimernejše za izvajanje modelov PES v projektu ECO-SMART.

Ti ESS so izbrani na podlagi treh meril ocenjevanja:

- A. Ustreznost ESS znotraj referenčnega območja
- B. Ranljivost določene ESS za podnebne spremembe
- C. Prisotnost ali odsotnost akterjev (kupcev in dobaviteljev) za to specifično ESS

Poglobljeno poznavanje ozemlja in družbeno-ekonomskih akterjev, ki tam delujejo, je temeljnega pomena pri tej vrsti vrednotenja. Da bi razumeli uporabnost možnih PES, smo torej prosili projektne partnerje, da nadaljujejo z vrednotenjem in izbiro najprimernejših ESS ter naj vsaj na kratko oblikujejo eno ali več idej shem PES, ki se lahko izvajajo na območjih, ki so v njihovi pristojnosti. Zamišljene sheme so nato predstavljene na srečanjih med lokalnimi partnerji in PP3 (Univerza v Padovi - Oddelek za industrijsko inženirstvo), da se pretehta njihova izvedljivost in razišče njihov potencial.

Lokalne partnerje zato prosimo, da informacije, o katerih se je razpravljalo na sestanku, vnesejo v naslednjo mrežo (Razpredelnica 1) a za zbiranje podatkov:

Razpredelnica 1: Mreža za organiziranje podatkov, ki so potrebni za razvoj modelov PES

ŠT. SHEMA PES - NASLOV	OPIS	OPOMBE
Ekosistemske storitve, na katere vpliva PES		
Habitati, na katere vpliva PES (koda in poimenovanje)		
Posegi za vzdrževanje, konzerviranje in obnova storitve (seznam in kratek opis)		
Ponudniki storitve (tisti, ki so odgovorni za zagotavljanje njegove dostave skozi čas)		
Koristniki storitve (neposredni uporabniki)		
Kupci storitve (tisti, ki kupijo storitev in plačajo dobaviteljem, lahko sovpadajo z neposrednimi koristniki ali pa tudi ne)		
Najprimernejša metoda za ekonomsko vrednotenje ekosistemskih storitev (metode tržne cene, izogibanja škodi, stroška nadomestitve, proizvodne funkcije, hedonističnih cen, potnih stroškov, kontingenčnega vrednotenja, kontingenčne izbire, benefit transfer itd.)		
Stroški posegov za vzdrževanje, konzerviranje in obnova		

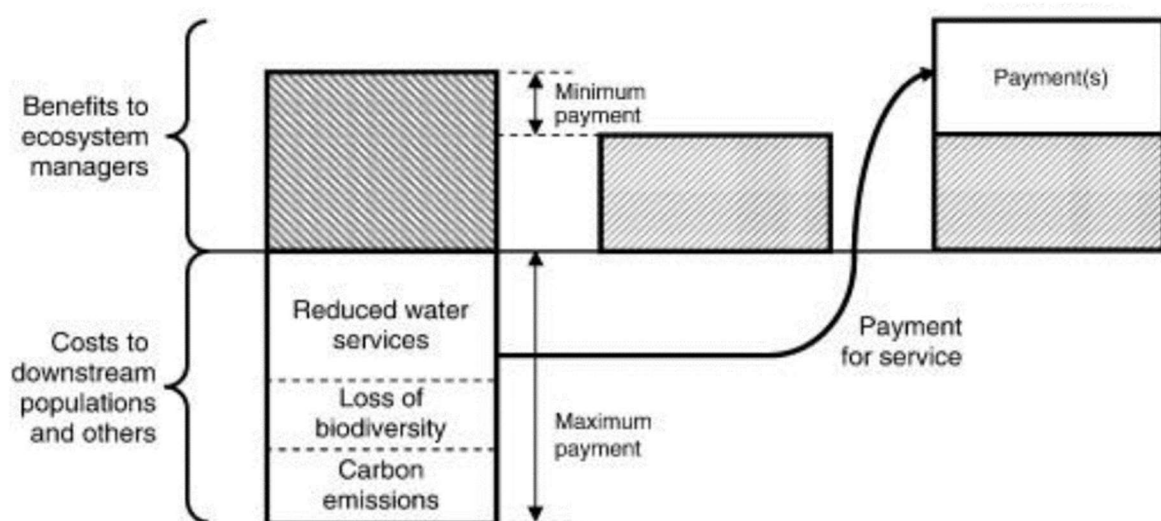
V tabelo bo primerno vnesti čim več informacij, različnih vrst:

- Splošne informacije o ESS in zavarovanih habitatih, o kategorijah vključenih akterjev, o najprimernejših metodah za oceno ekonomskega vrednotenja najbolj ustreznih ESS itd.
- Konkretna informacije in pravočasni podatki, če je le mogoče, z navedbo virov. Posebej pomembne bodo informacije o kontaktih zainteresiranih deležnikov in kvantitativni podatki o vrednosti ESS in stroških posegov.

Zbrani podatki bodo nato koristni za simulacijo shem PES. Priporočljivo je, da zasnovan sistem spoštuje naslednja načela (prirejeno po Adhikari in Boag, 2013; Thompson in Friess, 2019):

- Plačila morajo biti neprekinjena, za nedoločen čas ali v vsakem primeru srednjeročno in se izvajajo periodično skozi celotno obdobje zagotavljanja PES, tako da je opravljanje storitve stalno in neprekinjeno skozi čas.
- Plačila morajo biti povezana z doseganjem določenega cilja v okviru sheme PES.

Končno, po mnenju Engela et al. 2008) (Slika 1), mora biti znesek plačila vedno med minimalno vrednostjo, ki ustreza strošku posegov in/ali odškodnini lastniku zemljišča, ker površine ni namenil donosnejši rabi, in najvišji strošek, ki predstavlja vrednost, ki bi bila izgubljena z izgubo izplačila ESS.

Slika 1: Grafični prikaz za kvantitativno oceno plačila v okviru PES. (Engel et al., 2008)

Če na proučevanem spletnem mestu zaradi pomanjkanja interesa družbeno-ekonomskih akterjev ni mogoče razviti pravih shem PES, bo priporočljivo oblikovati druge vrste sporazumov (npr. partnerstvo), ki zagotavljajo:

- v vsakem primeru izvajanje posegov varovanja območij pred podnebnimi spremembami.
- Zbujajo zanimanje za deležnike, da bi povečali možnost vzpostavitve pravih shem PES v prihodnosti.

3. BIBLIOGRAFIJA

Arriagada R, Perrings C. (2009). Making Payments for Ecosystem Services Work. USA: UNEP/ecoSERVICES Group, School of Life Sciences, Arizona State University;.

Adhikari B. E Boag G. (2013). Designing payments for ecosystem services schemes: some Considerations. Current Opinion in Environmental Sustainability 2013, 5:72-77.

Engel S., Pagiola S., Wunder S. (2008). Designing payments for environmental services in theory and practice: an overview of the issues. Ecological Economic, 63: 4.

Thompson B., Friess D. (2019). Stakeholder preferences for payments for ecosystem services (PES) versus other environmental management approaches for mangrove forests. Journal of Environmental Management 233: 636-648.

